

מהלכות ודינים השייכים לדיני ההכנות לחתונה - ג'

תאריך הנישואין

לזרז תאריך החתונה כמה שניתן

יש להזדרז כמה שאפשר בתאריך החתונה מיום סגירת השידוך, ולא יאחר מתשעים יום (כשלוש חודשים, למנע בעיות הלכתיות, וחששות גשמיים בין הצדדים, וריבים מיותרים). (חופה בציון שידוכים עמ' קכ, וע"ע בנט"ג שידוכים עמ' תסו, מצא טוב עמ' יט)

נישואין בשבת ויו"ט

אסור לישא אשה בשבת ויום טוב. (שו"ע א"ח סי' שלט ס"ד)

נישואין בימי חול המועד

אסור לשאת אשה בימי חול המועד, אבל מותר להחזיר גרושתו במועד. (שו"ע אה"ע סי' ס"ו)

נישואין בימי העומר ובין המצרים

בספירת העומר בני ספרד נישואין מיום ל"ד [ליל לה] ואילך, ובני אשכנז בליל ל"ג ואילך [ויש נוהגים רק בליל לג], ובבין המצרים לבני ספרד האיסור הוא רק בתשעת הימים ואילך, ולבני אשכנז בכל שלושת השבועות נוהגים שלא לישא נשים.

נישואין בימי תענית

בתענית עצמה ביום המנהג שאין לישא אשה, אבל בליל או מוצאי התענית מותר. (הליכות חתנים עמ' סו)

נישואין בחנוכה ופורים

מותר לישא אשה בימי חנוכה ופורים. (שו"ע תרצו ס"ה, וע"פ שו"ע תרע ס"ב)

חתונה ביום ראשון בשבוע

מעיקר הדין מותר לקבוע חתונה ליום ראשון בשבוע, ואין לחוש בזה משום חוקות הגויים (נהר מצריים הל' קידושין אות טז, סדרי טהרה סי' קצב ס"ק יב, חוקת עולם עמ' שא)

חתונה ביום שישי וערב חג

מותר לשאת אשה בערב שבת, ולעשות סעודת הנישואין בשבת, והיחוד קודם השבת [ובפרט באלמנה וגרושה יחוד גמור קודם השבת]. (ירושלמי ריש כתובות, יב"א ח"א אה"ע סי' ט, הליכות חתנים עמ' נז)

חתונה בליל ניטל

מעיקר הדין מותר לקבוע חתונה ליום חגם, ואפילו בליל ניטל, כי במקומותינו לא נהגו להקפיד בזה. (ע"פ החת"ס קובץ תשובות סי' לא, שו"ת מפענח נעלמים סי' ד, חוקת עולם עמ' דש)

נישואין בתחילת חודש

אין נושאין נשים אלא במילוי הלבנה. (רמ"א אה"ע סי' סד ס"ג), ויש שכתבו שהוא מחצי החודש שהלבנה הולכת ונחסרת, ולכן עדיף לקבוע בתחילת החודש (בני יששכר מאמרי ראש חודש מאמר א אות ה, אשרי האיש אבה"ע ח"א עמ' קסד), ומכל מקום אין לעכב החתונה בשביל כך [אלא רק אם יש אפשרות מלכתחילה] (וישמע משה ח"ב עמ' שנו, בית חתנים פ"ב ה"ט, שולחן העזר סי' ד, שו"ת חלקת יעקב ח"ג סו"ס עו), ויש שלא הקפידו על זה כלל (שו"ת יבי"א ח"א אה"ע סי' י אות ג)

נישואין בימים אג"ה לחודש

יש שהקפידו שלא לערוך נישואין בימי א' ג' ה' לחודש, שהם ימים שהמזל בהם מעורער (שד"ח מע' חתן וכלה אות כא), ומי שאינו מקפיד בזה לא הפסיד, ובפרט בחודש אלול שהוא רחמים כולו. (שו"ת אבני צדק חיו"ד סי' מד, הובא בדכ"ת סי' קעט ס"ק יד, שו"ת ולאשר אמר סי' נז)

מתי אין להקפיד על תחילת חודש כלל

ומ"מ בחודשים אדר תשרי ואלול אין מקפידים בזה (שדי חמד מע' חתן וכלה אות ז ואות כא, שמירת הגוף והנפש סי' קס הל' ט), וכן כשהחתן עבר את גיל עשרים, אין להקפיד בזה (שו"ת יהודה יעלה אה"ע סי' כד, חופה בציון עמ' קכה).

חתונה ביום לילה

יש המדקדקים לקדש ביום דווקא [והוא חלק ממנהגי ירושלים - מטעם שהוקש היה ליציאה, או לקדש בבוקר משום זריזין מקדימין למצוות], ומכל מקום המנהג פשוט לקדש גם בירושלים בלילה, ואין פוצה פה. (בה"ש אה"ע סי' כו סק"ד, שד"ח מע' חתן וכלה אות ד, שו"ת ר"פ ח"א אה"ע סי' ו, החופה והנישואין עמ' 69)

חתונה במוצאי שבת

יש להימנע מלערוך חופות במוצאי שבת, מחשש של חילול שבת. (הליכות חתנים עמ' נח)

הדרכה וכללים למשודכים

הדרכת חתנים

אין לחתן ולכלה לגשת לחתונה ללא הדרכה, ולימוד ההלכות הנצרכות לבניית בית, ודבר זה חשוב יותר מכל ההכנות לנישואין האחרות, וילמדו אצל רב ורבנית מוסמכים על ידי גדולי התורה והיראה. (טהרת ישראל חתימת הספר, ערוה"ש אה"ע סי' סג ס"א, החופה והנישואין עמ' 74, למותר לציין שלא תלמד כלה אצל רב, ואף בסמינרים יש למנע דבר זה שרב ילמד כיתות של בנות, ובפרט באופן קבע, חופה בציון עמ' קכג)

עיקר הדרכת החתנים

יש להדריך את החתנים להיות מעביר על מידותיו, ולהיות וותרן, גם במקום שנראה לאדם בוודאות שהצדק עמו, לא מפסידים לעולם מויתור, בכל ענייני דעלמא [וכן לחדד אצל החתן, את השוני בין התקשורת שהיה לו עד היום עם חבריו, לבין תקשורת בבית, על כל פרטיה וצורת ההנהגה החדשה], ולומר לחתן שחלק מההדרכה, לחזור וללמוד מספרי המדרכים אחר הנישואין באופן קבע, למשך כל חייו, בכדי שהזיווג יעלה ויצליח, ויהיה לילדיהם דוגמא אישית להמשך דורות נפלאים, בעז"ה.

שבת תלמד אצל אמה וחתן אצל אביו

אף שבדורות הקודמים בן היה לומד מאביו וכלה מאמה, בדור שלנו עדיף שישלמו למדריכים חיצוניים שלמדו היטב תחום זה, ולא ילמדו בבית. (חופה בציון עמ' קכג)

חשיבות שמירה על הכללים

בתקופה שבין סגירת השידוך לחתונה, יש לחתן והכלה להקפיד מאוד על הכללים הנפוצים בעולם הישיבות [ואף למי שאינו במסגרת או שאינו בן ישיבה] הכללים מגבילים מספר פגישות בחודש - מלבד לצרכים עניינים וסידורים [ויש מבני החסידים שאינם נפגשים כלל עד יום החתונה, ומנהג טוב ויפה הוא - עי' למו"ז הגאון חיד"א בציפורן שמיר אות פז], וטעם היתר פגישות אלו, בכדי שילמדו להכיר זה את זה (אורחות רבנו ח"א עמ' עדר) ובני זוג שישמרו על כללי הקדושה והצניעות וקלות ראש, יצליחו בנישואים ויזכו לבנים כשרים וצדיקים, וככל שמרוחקים לפני החתונה מקורבים אח"כ, וח"ו להיפך. (חופה בציון עמ' קח, וע"ע משנה הלכות ח"ו סי' רלה, שו"ת שער שמעון אחד ח"ד אה"ע סו"ס ד)

פגישות

לדעות שנוהגים להיפגש בין הווארט לחתונה, יש שסוברים שדי לחתן ולכלה להיפגש לשם פגישה, בין הווארט לחתנה אחת בחודש (הגר"ח ק), ויש ישיבות המורים לבחורים להיפגש פגישה אחת לשבועיים [ופגישות אלו הם מלבד דברים טכניים בלבד שאם יש צורך (כגון לראות דירה, או בחירת תכשיטים לאירוסין וכד') ובלבד שלא האריכו בהם יותר מהצורך הטכני]. חזמן הפגישה לא יארך יותר משעתיים שלוש. ויש להזהר בפגישות אלו שיהיו ביום ולא בשעות מאוחרות, ולא במקומות שיש בהם חשש איסור יחוד, ובכל מקרה ושאלה יש לברר עם רב.

טלפונים

אין למשודכים לדבר בטלפון, אלא בשיעור שנתנו, שגם בזה ישנם חששות וסיכונים, ולכן אין למשודכים לדבר בטלפון יותר מפעמיים בשבוע שיחה אחת לא יותר משעה, והשיחה השנייה כעשר דקות לכבוד שבת קודש, באמירת שבת שלום למשודכת ולאביה, ולהיפך.

שאיילת שלום, שם פרטי, והסתכלות

יש לחתן ולכלה להימנע מלומר שלום או מה נשמע מה שלומך, משום איסור שאיילת שלום באשה, ולכן יש להם להשתמש בלשון של ערב טוב וכד', וכן יש להימנע מלקרוא למשודכת בשמה הפרטי, וכן להימנע מהבטה בה, עד לאחר הנישואין. (איש וביתו ח"א עמ' קעב)

שבת אחד אצל השני

יש שהתנגדו ואף החרזו בעיה"ק ירושלים שלא יכנס חתן לבית הכלה וכלה לבית החתן עד לאחר החתונה. ומכל מקום הנוהגים לבא לשבת בתקופה זו, צריכים זהירות יתירה, מריבוי שהיה של החתן והכלה יחד אלא בזמנים קבועים מראש, והחתן ילך לישון בדירה נפרדת אצל שכנים או קרובי משפחה ולא בבית הכלה. (ועי' בשו"ת חיים ושלום ח"ב סי' פט, החופה והנישואין עמ' 72, חופה ציון שידוכים עמ' קכ)

לאסוקי שמעתתא - הכנות לחתונה

דיני ההזמנה

הזמנות בכתב אשורית

ראוי לכתחילה שלא להדפיס ההזמנות בכתב אשורי. (יב"א ח"ט י"ד סי' כד, וע"ע בח"י י"ד סי' נח)

לכתוב תאריך עברי בלבד

מלכתחילה אין להזכיר כלל בהזמנה תאריך לועזי, ומי שיש לו צורך בכך יעדיף לכתוב את שם החודש ולא המספר, ויוסיף בצד למנינם. (שו"ת יב"א ח"ג י"ד סי' ט, ע"פ ס' קריה נאמנה עמ' עח, בעדות הש"ך, שו"ת מהר"ם פדואה סו"ס לו)

לחלק הזמנות בשבת

מלכתחילה אין לחלק הזמנות בשבת, ומ"מ אם ישנם אנשים שנפגש עמם רק בשבת המקל יש לו על מה שיסמוך. (ילקו"י שבת ח"ב עמ' רד)

חיוב לבא כשקיבל הזמנה

מי שקיבל הזמנה לחתונה, יש לו להשתדל ולהתאמץ להגיע לאירוע לכבודו, אבל אם תלה הזמנה בבית הכנסת, שנראה שכשאינו יכול אין עניין להתאמץ ולהגיע לאירוע, שלא טרח להודיעו ולהזמין אותו באופן אישי.

הוא לא בא לאירוע שלי אני לא חייב לו אדם שקיבל הזמנה לאירוע, מאדם שלא הגיע בעבר לאירועים של המקבל, ובליבו חושב שאינו זקוק להגיע מכיוון שאותו אחד לא טרח להגיע בעבר לאירועים שלי, אם אינו מרגיש אילו כל כך קרבה, אינו עובר בלאו דלא תיקום ולא תיטור. (דברי בנייהו ח"ח סי' יג, וע"ע בשו"ת תשובות והנהגות ח"א סי' תתלב, שו"ת שבט הקהתי ח"ג סי' שכה, חשו"ק חמד יומא דף כג עמוד א)

חוקות הגויים בקישוט רכב החתן והכלה מותר לקשט את הרכב של החתן והכלה שבאים עמו לחופה, ואין לחוש בזה לחוקות הגויים (חוקות עולם עמ' שה), ויש החוששים לכך (מילי דבי הילולה עמ' מח אות ה).

הקפדה יתירה על זמני הלימוד

בימים שבין האירוסים לחתונה, שישנם הרבה הסיח דעת ובלבול וסידורים, צריך החתן להתאמץ יותר ויותר לשמור על סדרי הלימוד ושההכנות לחתונה לא יבאו על חשבון הלימוד, אלא מה שאי אפשר כלל, ובפרט שבזמן זה צריך סיעתא דשמיא מרובה, וזה אחד מניסיונות האדם, לראות איהך מתמודד בזמנים קשים עם סדרי הלימוד, והחכם לא מאבד אף יום מימי חייו מקביעותו. (ע"פ החופה והנישואין עמ' 75, ליקוטי הוראות בענייני שידוכים עמ' 94)

בחירת אולם

כניסה צנועה לאולם

בבחירת אולם יש לקחת בחשבון, את קדושת האירוע, ולהיות ממזכי הרבים, ולא ח"ו ממחטיאי הרבים, בכך שהאורחים שיבואו לאירוע לא יכשלו ביום בניית תשתית בית החתן והכלה, שזקוקים להרבה זכויות ביום זה שיזכו שיעלה הזיווג יפה, ויזכו לפירות טובים, עובדי ה' אמתיים, ובצניעות כל המרבה להחמיר הרי זה משובח.

כשרות באולם

יש לבדוק את כשרות האולם הבסיסית, ולהימנע מלקבוע מקום שהכשרות בו מפוקפקת, אף אם מביא משיג פרטי המכשיר את האולם, שרבים המכשולות בזה.

תזמורת בחתונה

תזמורת בחתונה

מצוה לשמח את החתן והכלה בכלי זמר [גם לנוהגים בכל ימות השנה שלא לשמוע שירים שחבר ביהמ"ק], שהיא סעודת מצוה, ויום טוב לחתן והכלה.

כלי שיר בנישואין - זכר לחורבן

ישנם מבני אשכנז שבשנת תשכ"ה עקב מגיפת החולירע שהתפשטה מירושלים, וחששו (ע"י שאלת חלום של אחד מדולי") שנגרם מבזיון הכתל המערבי, גזרו שלא לגנון בכלי שיר בנישואין, ויש אומרים שגם המחמירים זהו רק בירושלים העתיקה. (בית חתנים פי"ז הע' 12, החופה והנישואין עמ' 137)

תזמורת ראויה

חלק עיקרי בכל צביון החתונה היא התזמורת, וראוי לבחור תזמורת הראויה לבני תורה [המשמיעה שירים שאין בהם כל פקפוק לכל שומעיהן], וללא חילופי אורות, או שגורמת לריקודים שאינם תואמים את רוח התורה.

בעל מנגן

אברך שלומד יום שלם בכולל, ובערבים מנגן הוא לפרנסתו, אין לו לחשוש מכך לזלזול בכבודו, שכיום אין זו מלאכת ביזיון (שו"ת שרגא המאיר ח"ז סי' לב אות ב, אוצר המכתבים סי' אלף צ"ט, וע"ע בשו"ת מעייני התורה ח"ב סי' ח בית חתנים עמ' קעא סעי' ה), וראוי לבחור בעל מנגן בן תורה ולפרנסו, ממי שאינו בן תורה.

תזמורת לחתן בשנת האבל

גם חתן שהוא בשנת האבל להוריו [אף תוך ל'], יכול להביא תזמורת לחתונתו, ולא יבטל שמחתו. (בא"ח שופטים הל' יח, שד"ח מע' חתן וכלה אות יב, יב"א ח"ה י"ד סי' לא)

תזמורת לנישואין בימי ספירת העומר ובין המצרים

אף שאין שומעים כלי נגינה בימי העומר ובין המצרים, לצורך שמחת נישואין הנערכים בימים אלו בהיתר [כגון בני אשכנז בליל ל"ג ול"ד לעומר, וכן מי שלא קיים פריה ורביה בכל ימי ספירת העומר - אף שהמנהג אינו כן] וכן בימי בין המצרים לבני ספרד עד שבוע שחל בו, מותרים להביא תזמורת לכבוד שמחת החתן והכלה.

צילום ותמונות בחתונה

צילומים יחד קודם החופה

חתן וכלה שאינם נפגשים בשבוע שקודם החופה, נוהגים שאין מצטלמים יחד קודם החופה, ויש שמקלים להצטלם יחד ביום החופה.

תמונות בחתונה

התמונות בחתונה מתחלקים לכמה חלקים [א. תמונות משפחתיות קודם ואחר החתונה, ב. תמונות בצד הגברים שולחנות וריקודים, ג. תמונות בצד של הנשים שולחנות וריקודים. ד. הסרטה]. ומלכתחילה היה מן הראוי לבחור תמונות והסרטה למזכרת רק בצד של הגברים בלבד, ויש שאינם מוותרים על תמונות משפחתיות, ובוזה יש להזהיר את החתן והכלה ושאר המשתתפים, להתנהג בצניעות יתירה בתמונות אלו, וד"ל. ומי שרוצה גם תמונות בצד של הנשים, יש לו להקפיד על צלמת בלבד, וכן אחר החתונה להניח את הדיסק אונקי באלבום התמונות [וכן לכל תמונות משפחתיות, להקצות להם דיסק מיוחד ושיהיה מונח באלבום לשעת הצורך], ולא להשתמש בו לשאר שימושים, מחמת שיכול להיגרם מכך כמה וכמה תקלות. (ויש הנמנעים מלהצטלם כלל בכל ימות השנה, ובפרט לנשים זוהי הנהגה טובה)

הזמנת תפילין דר"ת

מכיון שמן החתונה ראוי שיתחיל החתן להניח תפילין דר"ת [מלבד הנוהגים להניח מהבר מצווה], ראוי שיזמין כבר תפילין שיהיו מוכנות מיד לאחר החתונה. (מתנה לבר מצווה ח"א סי' כד, החופה והנישואין עמ' 74)

פגישות בשבוע לפני החתונה

ישנם שנוהגים שהחתן והכלה לא נפגשים כלל שבוע קודם החתונה, והוא מנהג טוב, ובמקום צורך גדול יש להקל בזה. (ע"פ שו"ע י"ד סי' קצב ס"א, אמת ליעקב קמניצקי אה"ע סי' סה, נט"ג שידוכים עמ' תמח, נוהגים עם 98, הגר"מ מאוזן אור תורה תשמז סי' ס, ישמח לב עמ' שצ, שובע שמחות ח"א עמ' קכב)

נהנה מהגיליון - הנך רוצה להפיצו בכל שבוע, באזור מגוריך - 0548412678

הודפס לע"נ: ר' מרדכי בן שרה ז"ל,
ונסרת גילה בת רחל ע"ה